

КРИТЕРИИ

ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА УЧЕНИЦИТЕ В ОБУЧЕНИЕТО ПО БЕЛ

1. Устно оценяване по БЕЛ

Отлична оценка:

- задълбочено познаване на художествения текст, културните, литературните, езиковите факти;
- умение отговорът да се построява логично и последователно;
- проявена лична позиция, самостоятелност, лексикална и граматическа култура на речта;
- убедителност, изразителност и възможност за лично мнение при интерпретиране на художествения текст;

Много добра оценка:

- допуснати незначителни неточности или несъществени отклонения при обяснението на езиковите и литературните факти;
- липса на изчерпателност в отговора, аргументацията или изводите;
- несъществени (композиционни) пропуски;

Добра оценка

- непълнота на езиковите или литературните знания;
- недостатъчно убедително построяване на отговора; недостатъчно приведени доказателства;
- неточно опериране с езиковите или литературно-теоретичните понятия и категории;
- неспазване на езиковите норми; недостатъчна изразителност на речта;

Средна оценка

- съществени празноти в знанията за езика, художествения текст и литературните факти;
- сериозна непоследователност в логиката на отговора;
- ограничено прилагане на литературно-теоретичните знания или езиковата терминология;
- несамостоятелност на позициите, несигурност в крайните изводи;
- важни неточности от лексикален, граматичен и друг характер в речта на ученика;
- неувереност и празноти при изпълнено наизуст стихотворение;

Слаба оценка

- определено непознаване на езиковите и литературните факти;
- неспособност да се построи логичен отговор;
- слаба езикова грамотност; груби нарушения на нормите за правилна устна реч;

2. Оценяване на тестови варианти по БЕЛ

При тестови изпитни варианти преобразуването на точките в оценка може да става чрез формулата:

4 се дели на максималния брой точки. Умножава се по общия брой точки на ученика + 2.

3. Оценяване на преразказ с дидактическа задача

***ПО ОТНОШЕНИЕ НА СЪДЪРЖАНИЕТО НА ХУДОЖЕСТВЕНИЯ ТЕКСТ УЧЕНИКЪТ:**

Предава съдържанието вярно, изчерпателно и в съответствие с развитието на действието. **(6 точки)**

Предава съдържанието в съответствие с развитието на действието, вярно, но сбито. **(5 точки)**

Предава съдържанието вярно и в съответствие с развитието на действието, но пропуска някои епизоди. **(4 точки)**

Предава съдържанието като цяло, но пропуска и/или размества епизоди, важни за развитието на действието. **(3 точки)**

Предава съдържанието като цяло, но допуска смислова неточност при един или няколко епизода. **(2 точки)**

Предава съдържанието като цяло, но пропуска отделни епизоди и допуска смислово несъответствие. **(1 точка)**

Допуска фактологични грешки и показва неумение за вярно и изчерпателно предаване на съдържанието в съответствие с развитието на действието. **(0 точки)**

***ПО ОТНОШЕНИЕ НА ДИДАКТИЧЕСКАТА ЗАДАЧА УЧЕНИКЪТ:**

Напълно се съобразява с дидактическата задача; предава подробно епизодите, които са съществени за изпълнението на дидактическата задача, и сбито – епизодите, които са несъществени, но изграждат смисловата и логическата взаимосвързаност както на художествения текст, така и на преразказа. **(6 точки)**

Се съобразява с дидактическата задача; прилага уместно техниките на сбитото и на подробното преразказване, но пропуска необосновано елементи на описание, повествование и/или разсъждение в художествения текст. **(5 точки)**

Като цяло се съобразява с дидактическата задача, но предава сбито съществени за изпълнението на дидактическата задача епизоди. **(4 точки)**

Като цяло се съобразява с дидактическата задача и не променя смисъла на художествения текст, но предава сбито и пропуска необосновано епизод (епизоди). **(3 точки)**

Непоследователно изпълнява дидактическата задача, но запазва смисъла на художествения текст. **(2 точки)**

Като цяло се съобразява с дидактическата задача, но нарушава смисловата и логическата взаимосвързаност както на художествения текст, така и на преразказа. **(1 точка)**

Не се съобразява с дидактическата задача и не познава техниките на сбитото и на подробното преразказване. **(0 точки)**

***ПО ОТНОШЕНИЕ НА ИЗГРАЖДАНЕ НА МИКРОТЕКСТОВЕ С КОМЕНТАРЕН (ИНТЕРПРЕТАТИВЕН) ХАРАКТЕР УЧЕНИКЪТ:**

Преразказва, като не допуска елементи на разсъждение (от аналитичен и интерпретативен характер). **(2 точки)**

Преразказва, като допуска единични разсъждения върху отделни структурни елементи на художествения текст. **(1 точка)**

Преразказва, като допуска елементи на разсъждение и “дописва” художествения текст, с което променя неговия смисъл. **(0 точки)**

***ПО ОТНОШЕНИЕ НА ПРЕОБРАЗУВАНЕТО НА ПРЯКАТА РЕЧ УЧЕНИКЪТ:**

Преобразува правилно и последователно пряката реч в непряка и/или полупряка, като не допуска необосновани лексикални повторения. **(4 точки)**

Преобразува пряката реч в непряка, но в синтактичните конструкции използва повтарящи се глаголи. **(3 точки)**

Преобразува пряката реч в непряка, но допуска пунктуационни грешки в оформянето ѝ. **(2 точки)**

Преобразува неточно и последователно пряката реч в непряка. **(1 точка)**

Не умее да преобразува пряката реч в непряка, поради което не преразказва диалозите или монологите в художествения текст и/или предава директно пряката реч. **(0 точки)**

***ПО ОТНОШЕНИЕ НА ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ОСНОВНО ГЛАГОЛНО ВРЕМЕ УЧЕНИКЪТ:**

Преразказва в съответствие с дидактическата задача в подходящо основно глаголно време и в съответните му спомагателни времена и наклонения. **(4 точки)**

Преразказва в подходящо основно глаголно време, но допуска единични грешки при съвместната употреба на глаголните времена и наклонения. **(3 точки)**

Преразказва в подходящо основно глаголно време, но допуска единични грешки в неговата употреба. **(2 точки)**

Преразказва в неподходящо основно глаголно време, но успешно съвместява спомагателни глаголни времена и наклонения. **(1 точка)**

Преразказва, като не избира правилно наклонението на глагола и основното глаголно време; допуска грешки при съвместната употреба на глаголните времена и наклонения. **(0 точки)**

***ПО ОТНОШЕНИЕ НА СПАЗВАНЕТО НА ГРАМАТИЧНАТА, ПРАВОПИСНАТА И ПУНКТУАЦИОННАТА НОРМА УЧЕНИКЪТ:**

Не допуска граматични, правописни или пунктуационни грешки; използва разнообразни синтактични конструкции. **(7 точки)**

Допуска единични пунктуационни грешки; използва разнообразни синтактични конструкции. **(6 точки)**

Допуска единични правописни грешки; използва разнообразни синтактични конструкции. **(5 точки)**

Допуска единични граматични, правописни или пунктуационни грешки; използва разнообразни синтактични конструкции. **(4 точки)**

Допуска единични повтарящи се граматични, правописни или пунктуационни грешки; използва еднотипни синтактични конструкции. **(3 точки)**

Допуска повтарящи се граматични, правописни или пунктуационни грешки; използва еднотипни синтактични конструкции. **(2 точки)**

Допуска груби и повтарящи се граматични, правописни и пунктуационни грешки; използва еднотипни синтактични конструкции. **(1 точка)**

Проявява явна езикова некомпетентност. **(0 точки)**

***ПО ОТНОШЕНИЕ НА ЛЕКСИКАЛНАТА СИ КУЛТУРА УЧЕНИКЪТ:**

Употребява стилово уместни думи и изрази; използва подходящи синоними при замяна на думи и синтактични конструкции, специфични за езика на писателя. **(3 точки)**

Допуска единични лексикални неточности. **(2 точки)**

Допуска повтарящи се лексикални грешки. **(1 точка)**

Употребява стилово неуместни думи и изрази; използва неподходящи синоними и синтактични конструкции. **(0 точки)**

***ПО ОТНОШЕНИЕ НА ГРАФИЧНОТО ОФОРМЛЕНИЕ НА ПРЕРЕЗКАЗА УЧЕНИКЪТ:**

Откроява графично всички абзаци; пише с ясна графика главните и малките букви, отделя думите; редактира четливо текста си при необходимост. **(3 точки)**

Допуска единични грешки при отделяне на думите и/или при пренасянето им на нов ред. **(2 точки)**

Слива не повече от два абзаца; не пише с ясна графика главните и малките букви, но отделя думите и редактира четливо текста си при необходимост. **(1 точка)**

Не откроява графично абзаците; пише неясно и нечетливо. **(0 точки)**

***ПРЕРЕЗКАЗЪТ СЕ ОЦЕНЯВА С 0 ТОЧКИ И В СЛУЧАИТЕ, КОГАТО УЧЕНИКЪТ Е:**

Предал празен лист.

Написал текст, който няма пряко отношение към изпитния текст.

Писал нечетливо до степен на неразбираемост.

4. Оценяване на интерпретативно съчинение

1. Литературни компетентности **(общо 10 точки)**
 - 1.1. Интерпретира художествения текст като фикционална реалност **(0 – 3)**
 - 1.2. Разпознава структурни елементи на художествения текст и анализира техните функции **(0 – 3)**
 - 1.3. Тълкува смисъла на художествения текст **(0 – 4)**
2. Компетентности за изграждане на аргументативен текст **(общо 12 точки)**
 - 2.1. Формулира теза, съответстваща на зададения проблем **(0 – 3)**
 - 2.2. Целенасочено, задълбочено и последователно аргументира формулираната теза **(0 – 5)**
 - 2.3. Създава цялостен (свързан и завършен) и смислово съгласуван текст **(0 – 4)**
3. Езикови компетентности **(общо 8 точки)**
 - 3.1. Прилага лексикалната норма **(0 – 2)**
 - 3.2. Прилага граматичната норма **(0 – 2)**
 - 3.3. Прилага правописната норма **(0 – 2)**
 - 3.4. Прилага пунктуационната норма **(0 – 2)**

ОБЩ БРОЙ ТОЧКИ ПО КРИТЕРИИТЕ: 30

5. Оценяване на есе

1. Компетентности за изграждане на есе (**общо 10 точки**)
 - 1.1. Осмисля адекватно зададения проблем (в т.ч. и го полага в актуален контекст) (**0 – 3**)
 - 1.2. Интерпретира зададения проблем в неговата многоаспектност (**0 – 4**)
 - 1.3. Изказва и убедително отстоява собствена позиция по зададения проблем (**0 – 3**)
2. Компетентности за изграждане на аргументативен текст (**общо 12 точки**)
 - 2.1. Формулира теза, съответстваща на зададения проблем (**0 – 3**)
 - 2.2. Целенасочено, задълбочено и логически последователно аргументира формулираната теза (**0 – 5**)
 - 2.3. Създава цялостен (свързан и завършен) и смислово съгласуван текст (**0 – 4**)
3. Езикови компетентности (**общо 8 точки**)
 - 3.1. Прилага лексикалната норма (**0 – 2**)
 - 3.2. Прилага граматичната норма (**0 – 2**)
 - 3.3. Прилага правописната норма (**0 – 2**)
 - 3.4. Прилага пунктуационната норма (**0 – 2**)

ОБЩ БРОЙ ТОЧКИ ПО КРИТЕРИИТЕ: 30

6. Оценяване на сбит преразказ

1. Умения за създаване на текст съобразно особеностите на сбит преразказ. (**общо 10 точки**)

Вярно, точно и сбито (редуцирано) предаване на съдържанието в съответствие с оригиналния текст. (**до 4 точки**)

Предаване на съдържанието без включване на извънсюжетни елементи от оригиналния текст (описания, разсъждения и др.) (**до 3 точки**)

Предаване на съдържанието без пропускане и/или разместване на епизоди, важни за развитието на действието. (**до 3 точки**)

2. Умения за езиково оформяне на ученическия текст. (**общо 18 точки**)

Правописни умения. (**до 5 точки**)

Пунктуационни умения (при еднородни части, при обособени части, при вметнати думи и изрази, при различните видове сложни изречения) (**до 4 точки**)

Синтактична и смислова правилност на изреченията (**до 2 точки**)

Правилно и последователно преобразуване на пряка реч в непряка и/или в полупряка реч. (**до 2 точки**)

Точна и последователна употреба на системата от глаголни времена и наклонения с основно глаголно време, подходящо за сбит преразказ. (до 2 точки)

Точна и уместна употреба на думи и изрази с пряко и с преносно значение. (до 3 точки)

3. Умения за графично оформяне на ученическия текст (общо 2 точки)

Графично открояване на абзаците. (1 точки)

Ясно отделяне на думите и правилно пренасяне на нов ред. (1 точки)

Оценява се с 0 точки и в случаите, когато ученикът е:

Предал празен лист.

Написал текст, който няма пряко отношение към посочената задача.

Писал нечетливо до степен на неразбираемост.

ОБЩ БРОЙ ТОЧКИ ПО КРИТЕРИИТЕ: 30